

Karácsony

*Ki csillog az éjbe
Karácsonyfa fénye
Két kis koldus gyermek
Nézegeti félve,
Könnyük reá fagyott
Sápadt kis arcukra
Suttogja az ajkuk:
De szép karácsonyfa!
Körülötte boldog
Nevető gyermekek,
Kipirult arccokkák
Fénylő gyermekszemek.
Lassan hazatérnek.
A hideg szobába,*

*És az álom-tündér
Szemüket lezárja.*

*Nekik is csillog már
A szép karácsonyfa,
Az égből egy angyal
Ép az imént hozta,
Tele minden jóval,
Aranyos dióval,
Jézuska küldötte
Cukros moggyoróval.
A könnyes kis arcok
Lassan kipirulnak
Boldog karácsonyról
Reggelig álmodnak.*

Seres Jolán.

Szülői értekezéslet

A tanulók házi feladatának ellenőrzése.

Mikor a gyermek eléri azt a kort, hogy tankötelessé válik, a szülők beiratják az iskolába s nagyon sokan azt gondolják, hogy ezentul most már az iskola veszi át teljesen a gyermek nevelését. Tisztelet a kivételnek, nem minden szülő gondolkozik így, de fájdalom, egyre többen vannak, akiket egyrészt az egész napi munka, amely elszólítja a szülőket a családi otthontól, másrészt talán olykor a szülői kényelemszeretet, sokszor ráviszik e gondolkodásra a szülőket. Ezeknek a szülőknak szól mai előadásom, akik ellenőrzik ugyan gyermekük házi munkáját, de csak olykor-olykor s nem rendszeresen.

Mikor a gyermek az iskolába kerül, az iskola természetesen átveszi a gyermek nevelésének egy részét, de — hangsúlyozom — nem minden vonatkozásban! Ismereteket nyújt, megismerteti a gyermeket sok olyan hasznos dologgal, amire otthon nem volna alkalom, ráneveli a közös életre, hiszen minden ember társaságban, közösségben éli le életét.

A jó családban tehát nem szűnik meg a gyermek nevelése az iskolába járás után sem. Hiszen az iskolában sok gyermek van, egészen másként történik a nevelés, mint otthon, de mások a körülmények is. A gyermeket, mint egyént, továbbra is csak a szülői ház nevelheti eredményesen. Az iskola — mint már mondtam — társas életre igyekszik nevelni a gyermeket, amit

viszont a család nem tehelne meg. Így nagyszerűen kiegészíti egymást e két intézmény: a család és az iskola. Kiegészíti, de csak akkor, ha mindent megtesz mindkét fél — a család is, az iskola is —, hogy egymás munkáját megkönnyítse! Míg a családban főként udvariasságra, kötelességteljesítésre, istenfélelemre, hazaszeretetre lehet inkább nevelni a gyermeket; az iskola megismerteti őt a társadalomban élő ember kötelességeivel, azokkal a szükséges ismeretekkel, amiket majd felnőtt korában kell alkalmaznia községe, hazája törvényei és parancsaival szemben.

Míg azonban a szülő csak egy vagy néhány gyermekkel foglalkozik, az iskola — már csak természeténél fogva is — sok gyermekre igyekszik hatni. Éppen ezért a gyermek munkája nem fejeződik be az iskolában, hanem házi feladat alakjában az iskolában már megértett ismeretek begyakorlása otthonra marad legtöbbször. Már most ha az iskola megteszi kötelességét, a gyermekkel megérteti az új ismereteket, itt az iskolában — amennyire lehet, meg is erősíti e tudását, jól tudjuk azonban, hogy minden ismeret csak akkor gyökerezik meg az ember tudatában, ha azt erősen emlékezetébe vési, azaz alaposan begyakorolja. Ez a begyakorlás marad rendszerint otthonra, ennek ellenőrzése maradna tehát a kedves szülőkre, mert értsük meg, hiábavaló az iskola minden erőfeszítése, mindig csak félmunkát érhet el, ha ez a megerősítő munka, ez az elmélyítő begyakorlás elmarad, vagy — pláne! azt a gyermek helyett a jószándéku, de gyermekének mégis sokat ártó szülő végzi el! Mi lesz ennek a következménye? Először is gyermekük nem tanulja meg a feltétlen kötelességteljesítést, ami nélkül pedig nem fog boldogulni az életben sem! De más kár is származik a dologból. A szülő egyenesen ráneveli gyermekét, hogy könnyítve sorsán, majd elvégzi helyette ő, a szülő a reá nézve talán kellemetlen munkát. Így a gyermek egyrészt részesévé válik az iskola becsapásának, másrészt — megtántorodik a tanító tiszteletében, ami az iskola munkájának eredményét teszi tönkre. És végre is mi lesz a gyermekkel? Az a szülő, aki pedig csak a legjobbat akarta gyermekének: maga neveli akaratnélküli, munkakerülővé, aki igyekszik — egyelőre csak a tanítót, később majd a saját szüleit is félrevezetni, becsapni!

Jól tudjuk, hogy nem minden szülő teheti azt, hogy ott üljön gyermeke mellett, amíg az házi feladatát végzi. Azt is tudjuk, hogy a szülő sokszor maga sem emlékszik már erre vagy arra a dologra, amit a gyermek tanul. De van az ellenőrzésnek más fajtája is. Az, hogy legalább azt őrizzük ellen következetesen és szigorúan — hiszen a saját gyermekünknek teszünk jól vele! — hogy naponta nézzük meg, elvégezte-e a gyermek a feladatát s hogyan? Ha nem, vagy ha az nem kifogástalan, irassuk le vele még egyszer, de csak akkor segítsünk neki, ha okvetlenül kell, amikor talán beteg volt s a hiányzás következtében nincs tisztában valamivel. Máskülönben végezze el ő, ha soká tart is,

mert a maga munkájával megszerzett ismeret lesz a legtartó-
sabb emlékezetében.

Ha a gyermek azt látja, hogy otthon, a családi körben is ugyanazt kívánják tőle, mint az iskolában, hogy a dolgát pontosan és minden alkalommal el kell végeznie, akkor megismeri a kötelességteljesítés szükségességét és az elvégzett munkával járó megelégedést, ez pedig öbízalmat kelt a gyermekben.

A gyermek otthoni életében szigorú rendet kell teremtenünk. Ezt a rendet az okosan összeállított házi rend fogja megállapítani, amelytől ne térjünk el még vendég érkezése alkalmával sem! Legyen ideje a játéknak is, mert az is szükséges, de legyen ideje a komoly munkának is, hiszen a gyermek az életre készül, ahol első mégis csak a munka, a kötelesség elvégzése lesz! Ezzel elérjük azt, hogy a gyermek megszokja s egész életére megtartja az okos időbeosztást s nem lesz kellemetlensége az elmulasztott kötelességteljesítés miatt. De más haszna is lesz az otthoni pontos időbeosztásnak. Rendszeretövé válik a gyermek. Megtanulja azt, hogy nemcsak kis holmijának rendbentartásában, hanem idejének okos kihasználásában is rendet kell tartania, ha nem akar összeütközésbe jutni a házi renddel, vagy az iskola törvényeivel. De ellenőrizzük időnként a gyermek könyveit, kis holmijait is. Ugy feküdjön le a gyermek minden este, hogy már előkészítve legyen polcán a másnapra szükséges könyv és füzet, ceruza és toll, s ne reggel kelljen azokat rémülten keresgélnie. Ez a reggeli lázas sietséggel összekapkodás ideges állapotot teremt a gyermekben, így jön el az iskolába, nem tud figyelni, s az egész délelőtöt úgy üli át, hogy testben ugyan jelen van, de a lelke ki tudja merre kalandozik. Míg ha már este elkészítette volna dolgait, reggel nyugodtan végezheti dolgát, nem kell sietnie, kapkodnia, pontosan ér az iskolába, ott egész lélekkel és figyelemmel részt vehet a közös munkában s maga fog legjobban örülni, hogy ismét gyarapodott elméje.

Összefoglalva az elmondottakat, az okos szülő mindig és mindenben rendet követel gyermekétől. Rendet az időbeosztásban, kis holmijának rendbentartásában, viselkedésében, mindenben. Csak így érheti el a szülő, hogy gyermeke megszokja a rendet, a kötelességteljesítést s ezzel már elejét is vette rengeteg bajnak, ami a gyermeket az iskolában s majdan az életben érheti. Mert a bajok legnagyobb százaléka úgy az iskolában, mint majd később az életben a rendetlenségből, a kötelességmulasztásból származnak s teszik elkeseredetté az embert.

Szívleljék meg ezt a mélyen tisztelt szülők s tudom, ha nehezen is de be fogják látni, ez az egyetlen mód, ahogyan gyermekeiket jól nevelhetik, amivel azt hiszem nemcsak a gyermeknek, hanem maguknak is megszerzik a legnagyobb megnyugvást: gyermekük jövőjének biztosítását.